

Fatih ARKAN

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Tetkik Hakimi

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Zorunlu Tasarruf Uygulamasından Kaynaklanan Sorumluluğu

I-Giriş

29.4.2003 gün ve 25093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun ile tasfiye sürecine giren, kamuoyunda "zorunlu tasarruf" olarak da adlandırılan uygulamaya ilişkin kimi sorunlar 2007 yılında da tartışılmaya devam etmektedir¹.

Bilindiği üzere, 01.04.1988 tarihinde yürürlüğe giren 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun ile çalışanların tasarruflarının artırılması amacı güdülmüş; bu doğrultuda, çalışanların aylık veya ücretlerinden belirli oranda kesinti yapılması ve Devlet veya işverenlerin bu tasarruflara katkıda bulunması sonucu toplanacak paraların en iyi şekilde nemalandırılması hükme bağlanmıştır.

Ne var ki, 08.09.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile işsizlik sigortası uygulaması yürürlüğe konulurken, işverene ilave bir yük getirilmemesi gerekçesiyle 3417 sayılı Kanun'un kapsam ve tasarruf oranlarını düzenleyen 2 ve 3. maddeleri 01.06.2000 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılarak, kesinti ve katkı paylarının tahsiline son verilmiştir².

Tasarrufu teşvik ana para ve nemalarından do-

layı Sosyal Güvenlik Kurumu (*devredilen Sosyal Sigortalar Kurumu)'nun sorumluluğu ve kapsamının belirlenebilmesi bu tartışmaların odak noktasını oluşturmaktadır.

II- Re'sen Tahsil

Kurumun sorumluluğu yönündeki farklı değerlendirmeler, 3417 sayılı Kanun'un 7. maddesinde yer verilen, sonrasında, tasfiyeye ilişkin 4853 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ilk fıkrasında tekrarlanan bir ifadenin ele alınmasından/yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.

Anılan fıkrada "3417 sayılı Kanun hükümlerine göre, ücretlerden yapılması gereken tasarruf kesintileri ile katkı paylarının süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırmayan işverenlerden; yatırılması gereken miktarlar ile gecikme zammı, resen veya ilgililerin başvurusu halinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırılır." ifadesi yer almaktadır.

Madde metninde, tasarruf kesintileri ile işveren katkılarının ilgililerin banka hesaplarına yatırılma-

ması halinde (devredilen) Sosyal Sigortalar Kurumu'nun tahsile yetkili kılındığı belirtilmektedir.

III- Yargıtay Uygulaması

Yargıtay Yüksek Daire kararları incelendiğinde; "Sosyal Sigortalar Kurumu ile işverenin; yasadan kaynaklanan (hesaba yatırma-takip ve tahsil) yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmaları halinde davacıya karşı, zorunlu tasarruf kesintileri, katkı payları ile nema alacağından müteselsil sorumlu olacakları"³, "Kurumun kanundan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması nedeniyle, davacıya karşı, zorunlu tasarruf kesintileri, katkı payları ve nema alacağının tümünden sorumlu olacağı"⁴, "Sosyal Sigortalar Kurumunun işverence Ziraat Bankasına yatırılmayan fonlar ile yoksun kalan nemalardan sorumluluğunun ancak, davacının dava açmadan önce kuruma müracaat edip kesinti ve katkı tutarlarının işverence Bankaya yatırılmadığını belirterek harekete geçmesini istemesi, buna rağmen Kurumun yasal görevini yapmaması halinde söz konusu olacağını"⁵ belirten değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir.

Yukarıda ifade edilen görüşlere karşılık Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun konuyu belirleyen yönleriyle ele alan kararlarında⁶;

- Anılan Yasalarla-Çalışan (ve işvereni) ile Kurum arasında bir borç ilişkisinin kurulmadığı,
- Kurumun, (müteselsil) sorumluluk sebeplerinden hiçbirisine sahip olmadığı,
- Kurumun, 3417 ve 4853 sayılı Kanunlar uyarınca kendisine yüklenen tahsil görevinin müteselsil borçluluk ile örtüştürülmesinin, yasada belirtilen amaç ve Sosyal Güvenlik Kurumu'yla sağlanmaya çalışılan işlev ile bağdaşmadığı belirtilerek, sonuç olarak; Sosyal Sigortalar Kurumu'nun, "3417 ve 4853 sayılı Kanunlarca kendisine yüklenen tahsil görevinin ayrıca müteselsil sorumluluğu içermediği" sonucuna varıldığı görülmektedir.

IV- Çalışan (ve işvereni) ile Sosyal Sigortalar Kurumu Arasında Bir Borç İlişkisinin Bulunup-Bulunmadığı

Borç ve borç ilişkisi kavramları Borçlar Kanunu'nda tanımlanmış değildir.

Borç ilişkisi, iki taraf arasında bir hukuki bağıdır

ki, bu bağ gereğince, taraflardan biri (borçlu), bir şey vermek veya yapmak veya yapmamak, yani bir edimi yerine getirmek borcu altına girer; diğer taraf (alacaklı) ise, borçlunun borcunu ifa etmesini istemek hakkına sahip olur⁷.

Gerçekten de, bir hukuksal ilişkinin borç ilişkisi sayılabilmesi için taraflarına ve konusuna ait iki unsura ihtiyaç vardır⁸⁻⁹. Bunlar; hukuki ilişkinin alacaklı ve borçludan oluşması; alacaklının ifasını talep yetkisine sahip olduğu, borçlunun ifa yükümlülüğü altına girdiği "edim" şeklinde ifade edilebilir¹⁰. Alacaklı, borç ilişkisinin aktif süjesi, borçlu ise, borç ilişkisinden doğan edimi ifayla yükümlü olan, kendisinden edimin ifası istenen kişidir.

Borç ilişkilerini düzenleyen Borçlar Kanunu'nda borcun kaynakları; sözleşme, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşme olarak gösterilmiştir.

Sözleşme, iki tarafın hukuksal sonuca yönelik karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamalarıyla meydana gelen hukuksal ilişki, haksız fiilin borç doğurmasının sebebi, kişinin iradesi dışında, kendisine yönelik hukuka aykırı bir eylem, borcun üçüncü kaynağını oluşturan sebepsiz zenginleşme ise; alacaklının mal varlığında haklı bir sebep bulunmaksızın meydana gelen eksilmenin giderilmesini ifade etmekte, amaçlamaktadır.

Borçlar Kanunu'nda belirtilenler dışında; nafaka yükümlülüğü, vekaletsiz iş görme, Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre paydaşların veya kat maliklerinin ortak giderlere katılma hallerinde olduğu gibi, kanundan doğan, bir kanun hükmü nedeniyle öngörülen borç ilişkilerinin de bulunduğu bilinmektedir.

Kurumun, anılan madde ile tanımlanan işlevi: İşveren ile on ve daha fazla işçi çalıştırılan işyerlerinde çalışmakta olan işçiler arasında 3417 sayılı Kanun uyarınca kurulan tasarruf ilişkisinde; tasarruf kesintileri ile sağlanacak olan işveren katkı paylarının belirtilen süreler içinde ilgililerin banka hesaplarına yatırılmaması halinde, yatırılması gereken miktarların re'sen ya da ilgililerin başvurusu üzerine tahsil ederek, ilgili banka hesabına yatırılmasının temini noktasında toplanmaktadır.

Yukarıda tanımlanmaya çalışılan borç ve borç ilişkisi kavramları dikkate alındığında; çalışan ve işvereni ile Kurum arasında kurulan hukuksal ilişkinin bir borç ilişkisi olarak adlandırılması, çizilen normatif çerçevenin dışına çıkılması sonucunu doğuracaktır.

V- Müteselsil Sorumluluk Halleri

Kaldı ki, bir borç ilişkisinde birden çok borçlunun veya alacaklının varlığı da, kendiliğinden “müteselsil borç ilişkisini” doğuramayacaktır.

Gerçekten de, zararın başka bir şahsa aktarılması, sorumluluk sebeplerinden birinin mevcut olması halinde olasıdır.

Müteselsil borçluluğun kaynakları Borçlar Kanunu'nun 141. maddesinde, hukuki işlem ya da yasa olarak belirtilmektedir. Maddenin 2. fıkrasında yer verilen “kanuni teselsül”, müteselsil borçluluğun doğrudan doğruya bir kanun hükmüne dayandığı, bizzat yasa koyucunun öngördüğü borçluluk hali olarak öngörülmüştür. Buna göre teselsül, ancak yasaların açıkça öngördüğü durumlarda söz konusu olabilecektir.

Sözleşme veya yasa uyarınca borçlular arasında “teselsül” söz konusu değilse, bir borç ilişkisinden doğan bölünebilir bir edimde, borçlulardan her biri ancak edimden kendi payına düşen kısmı ifa ile yükümlüdür¹¹.

Müteselsil sorumluluk, zarar görene, diğer borç ilişkilerine oranla zarar verenler karşısında güçlü ve ayrıcalıklı bir durum sağlar. Yasalarda kanuni teselsüle yer verilmesinin amacı, borçlular arasında bir menfaat birlikteliğinin mevcut olması ya da öyle kabul olunması, alacaklıya özel hallerde güvence sağlanmak istenmesi, birden çok kişinin kusurlu eylemi ile bir zararın doğması olarak gösterilebilir¹².

Buna göre, zarar gören tazminatın tamamını, dilediği takdirde zarar verenlerin tamamından talep edebileceği gibi, bir kısmından veya sadece birinden de talep edebilir¹³. Borçlulardan birinin ifası veya ifa yerini tutan fiiliyle diğer borçluların bu oranda alacaklıya karşı borçtan kurtulacakları bir birlikte borçluluk halidir¹⁴.

Farklı değerlendirmelere kaynaklık yapan 4853 sayılı Kanun'un 8. maddesinin genel gerekçesine bakıldığında; 3417 sayılı Kanun gereğince süresinde ödenmeyen tasarruf kesintileri ve katkı paylarının hak sahipleri adına açılmış bulunan tasarrufu teşvik hesaplarına yatırılmasının düzenlendiği, bu şekilde hak sahiplerinin nam ve hesaplarına yatırılması gereken ancak süresinde yatırılmamış tasarruf kesintileri ve katkı paylarının yatırılmasını temin etmek suretiyle hak sahiplerinin mağduriyetinin önlenmesinin amaçlandığı görülmektedir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda müteselsil sorumluluğu öngören birçok hüküm bulunmaktadır:

79. maddesinde; işverenin, sigortalıyı, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 7. maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin bu fıkra da belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait iş yerinden Kuruma verilmesinden işveren ile birlikte müteselsilen sorumlu buldukları; 80. madde ile sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ile tüzelkişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacakları; 87. maddede; sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile, bu kanunun işverene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl işverenin de sorumlu olacağı belirtilmektedir.

Görülüyor ki, müteselsil sorumluluk, anılan maddelerde şüpheye yer bırakmayacak şekilde öngörülmüş iken, 3417 ve 4853 sayılı Kanunlar'da; yasa koyucunun kesinti, katkı payı ve nema toplamı yönünden işveren ile Kurum arasında “kanuni teselsül” öngörmek istediği yönünde bir ifadeye, bir düşünceye yer verilmemiştir.

Bir hüküm, şayet başka başka anlamlara olanak verecek ve duraksama doğuracak nitelikteyse, bir başka anlatımla, sorunun çözümü için açık bir düzenleme getirmemişse, kural olarak, iş hukukunun geleneksel işçiyi koruyucu özelliğinin oluşturduğu özel yoruma başvurulmalıdır¹⁵.

Ne var ki, maddenin içeriğine bakıldığında, belirtilen nitelikte, yoruma gereksinim duyulan kapal bir düzenlemenin varlığından söz edilebilmesi oldukça güçtür.

Kaldı ki, anılan maddedeki ifadenin yoruma açık olduğu kabul olursa bile, tek bir çalışanın çıkarına, tüm sigortalıların çıkarını üstün tutma ilkesi ile sosyal güvenliğin temel amacının da yorumda gözetilmesi gerekecektir.

Nihayet şu yöne de değinmekte yarar bulunmaktadır: Bir “hükümün tatbikata uygun düşmeme-

si, onun başka şekilde manalandırılmasını" gerektirmez; tersi durumda, yasa koyucunun açık olan iradesi göz önünde tutulmamış yasal sınırlar aşılmış olur¹⁶.

VI- Teşkilat ve Mali Yönetim Mevzuatı-Müteselsil Sorumluluk İlişkisi

Sorumluluğa ilişkin değerlendirme yapılırken, Kurumun teşkilat ve mali yönetim mevzuatına da bakılmasında yarar bulunabilir:

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 3. maddesinde Kurumun temel amacı; sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmek olarak açıklanmaktadır. Anılan Kanunun 34. maddesinde Kurum giderleri sayılırken, bağımsız olarak, işverence karşılanmayan tasarruf kesinti, katkı ve nema tutarlarının ödenmesine de yer verilmediği görülmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında sosyal güvenlik kurumlarına da yer verilmiş, ancak burada kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi ve kullanılması, kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasına yönelik sorumluluk hükümleri öngörülmüştür.

Atıf yapılan mevzuat hükümleri de birlikte değerlendirildiğinde, Kuruma verilen tahsil görev ve yetkisinin yerine getirilmemiş olmasının aynı zamanda Kuruma izafe edilen (işveren ile birlikte) müteselsil borçluluğu kapsamayacağı sonucuna varılması yanlış olmayacaktır.

Hemen belirtmelidir ki, Ticaret Kanunu'nun 7. maddesinde¹⁷ ticari işler için öngörülen teselsül karinesinin bir benzerine, (sosyal güvenlik ve iş hukukunun işçiyi/sigortalıyı korumaya yönelik ilkelere gözetilerek) sosyal güvenlik mevzuatında yer vermek istendiği de düşünülemez.

VII- Sosyal Güvenliğin Temel İşlevi

Soruna bir de sosyal güvenliğin temel işlevi açısından bakılmasında yarar bulunabilir.

Çağdaş ulusal hukuk sistemleri, sosyal risklerin bireyler üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaya ça-

**Sosyal sigorta primi,
sigorta kollarının gerektirdiği
her türlü yardım ve ödemelerle
her çeşit yönetim giderlerini
karşılama üzere, yasa ile
belirlenen oranda alınan para
olarak tanımlanabilir.**

ba gösterirken, özde sosyal riskle karşılaşan toplumun her bir bireyine ekonomik bir güvence sağlamak amacı güdülmekte¹⁸ ise de, sosyal güvenliğin, sigortalı ve işvereni ile devletin ulusal bütçeden vergilerle sağladığı finansmanının kişisel tasarrufların güvencesi olarak kullanılmasında, sosyal güvenlik politikalarıyla uyarlılık bulunduğunu söyleyebilmek gerçekten çok zordur.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2007 yılı Şubat ayı verileri ile istihdam edilenlerin sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlılık durumuna bakıldığında; toplam istihdam 21.398.000 iken kayıt dışı istihdam 9.756.000 kişi olup, toplam istihdama oranı % 45,6'dır¹⁹. Bir sosyal güvenlik kurumunun, tüm kadro ve olanaklarıyla belirtilen sorunun çözümüne odaklanması gereği çok açıktır. Tüm bunlara karşın, davalı Kurumun, 3417 ve 4853 sayılı Kanunlarca kendisine yüklenen tahsil görevinin müteselsil borçluluk ile örtüştürülmesi, yasada belirtilen amaç ve Sosyal Güvenlik Kurumu ile sağlanmaya çalışılan işlev ile bağdaşmayacaktır.

Aksi düşünce, asıl işlevi sosyal sigorta kolları bakımından sigortalılarına güvence sağlamak olan Kurumun işlevsizleştirilmesine yol açabilecektir.

Sosyal güvenlik haklarının sağlanması Devlet'e yüklenmiş bir ödev olmakla birlikte "Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir"²⁰. Ülkemizde, sosyal güvenlik amaçlı primsiz yardımlar bulunmakla birlikte, sosyal güvenlik sistemimiz temel olarak primli sisteme tabidir. Sosyal sigorta primi, sigorta kollarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, yasa ile belirlenen oranda alınan para olarak tanımlanabilir. Bu anlamda, prim gelirlerinin sigorta yardımları ve

yönetim giderlerini karşılamak üzere kullanılması yasa gereğidir²¹. Özel sigortalar açısından bakıldığında da, üstlenilen risk karşılığında sigorta primi alınması esastır.

3417 sayılı Kanun uyarınca işveren ve çalışanı arasında oluşturulmuş olan zorunlu tasarruf ilişkisinde, kanun uyarınca tanınan tahsil ödevinin Kuruma, bu amaçla kadro ve zaman kullanımı dışında, bir çeşit karşılıksız (primsiz) -ekonomik- güvence vermesi, gerek sosyal sigorta ve gerekse de sigorta hukuku kavramlarıyla açıklanamamaktadır.

VIII- Takip ve Tahsil

Çalışan ile işvereni arasında yasa gereğince kurulan tasarruf ilişkisine Kurumun neden dahil edildiği haklı olarak akla gelmektedir.

Buna yanıt, Anayasa'nın 60. maddesi ile güvence altına alınan, herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu yönündeki evrensel ilkenin uygulamada etkinleştirilmesi olarak düşünülmesi uygun olacaktır.

Bu ilkenin bir yansıması olarak tasarrufu teşvik alacaklısına sağlanmaya çalışılan güvence, işveren karşısında güçsüz konumda bulunan çalışanın, belirtilen kesinti, katkı payı ve nema toplamı yönünden oluşan alacağını kamu alacağı seviyesine çıkararak, onun, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca davalı Kuruma tanınan, daha hızlı ve güvenceli durumda bulunan olağanüstü takip ve tahsil yollarından yararlandırılmasını sağlamak şeklinde belirlemektedir²².

IX- Tahsil Görevinin Savsanması- İdarenin Sorumluluğu

Yatırılmayan fonlar ile yoksun kalınan nemalardan sorumluluğun ancak; çalışanın Kuruma müraaet edip kesinti ve katkı tutarlarının işverence bankaya yatırılmadığını belirterek harekete geçmesini istemesi, buna rağmen Kurumun yasal görevini yapmaması halinde söz konusu olacağını belirten düşünceye gelince; Kurumun, yasalarından kaynaklanan bir görevi yerine getirmemesi halinde zarara uğrandığı ileri sürüldüğünde, zararın gerçekleşmesi olgusunun hizmet kusuruna dayandırılması asıl olmalıdır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış

olup, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılacak tam yargı davalarının görüm ve çözümünün 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca idari yargı yerlerinin görevine girdiği tartışmasızdır.

Tam yargı davasının konusu, ihlal edilmiş bir hakkın yerine getirilmesini talep etmektir: Amaç, idari faaliyetler yüzünden bozulmuş olan mali dengeyi düzeltilmesidir²³.

İdarenin, hizmet kusuru nedeniyle sorumluluğu genel olarak üç noktada ortaya çıkmaktadır. Bunlar; "hizmetin kötü işlemesi", "hizmetin geç ya da yavaş işlemesi", "hizmetin hiç işlememesi"dir²⁴.

Hizmet kusuru, idarenin yürüttüğü bir hizmetin kurulmasında, düzenlenmesinde ya da işleyişindeki bozukluk ve aksaklığı ifade etmektedir. Hizmet kusurundaki "hizmet" deyimi ise, sadece idari faaliyetlerin belli bir türü olan kamu hizmetlerini değil ve fakat genel olarak herhangi bir idari görevi ve faaliyeti belirtmektedir. Bu anlamda, ...bir idari faaliyetin kuruluş, işleyiş ve düzenlenmesindeki aksaklık veya bozukluk da hizmet kusuru olarak kabul edilmektedir²⁵.

İdarenin kendisine yasalarla verilen görevleri, belirli eylemleri yapmak suretiyle yerine getirmesinin söz konusu olduğu hallerde, bu eylemleri yapmayarak "hareketsiz" kalması, "olumsuz eylem olup, bu tür eylemler de "idari eylem" kapsamı içinde yer alırlar²⁶.

İdarenin hukuki sorumluluğu için bir zararın mevcudiyeti, zarara yol açan eylemin idareye yüklenilebilir nitelikte olması ve zararlar eylem arasında uygun illiyet bağının bulunması gereklidir. Sadece Kuruma tahsil başvurusunda bulunulmuş olunması, bu yönde bir sorumluluk için yeterli olmayacaktır.

Hizmet sırasında çalıştırılanın eylemi yada ihmal sonucunda tahsil işleminin yapılamaması da sorumluluk için yeterli olmayıp, eylem ile tahsil edilememesi halinde uğranılan zarar arasındaki uygun neden-sonuç bağının çalışanın ya da üçüncü kişinin tam kusuru ile kesilmemiş olması da aranıcağıdır. Kamu hizmetini yürütmekle görevli personelin görev sırasındaki kişisel kusurlarının idare yönünden hizmet kusuru oluşturabileceği de dikkate alındığında, belirtilen nitelikteki zararın, iş mahkemelerinden -adli yargıdan- talep edilebilmesi pek mümkün görülmemektedir.

X- SONUÇ

Tüm yönleriyle değerlendirildiğinde, Sosyal Güvenlik Kurumu (*devredilen Sosyal Sigortalar Kurumu)'nun 4853 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca, re'sen veya ilgililerin başvurusu halinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak, T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili tasarruf teşvik hesaplarına yatırılacağına ilişkin hükmün, anılan Kuruma, işverence karşılanmayan tasarruf kesinti, katkı ve nema tutarlarının ödenmesinde, müteselsil borçlu sıfatını yüklemesinin mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu kapsamda bir yükümlülüğün, oluşturulacak sağlıklı sosyo-ekonomik politikalar sonucunda, açık yasal düzenlemeler ile tanınması zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

DİPNOTLAR

- 1 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 02.05.2007 gün ve 2007/21-228-247, 04.07 2007 gün ve 2007/10-433-455 sayılı kararları.
- 2 4853 sayılı Kanun Genel Gerekeçe.
- 3 Yargıtay 10. HD'nin 3.7.2006 gün ve 2006/3124-10077 sayılı kararı.
- 4 Yargıtay 10. HD'nin 6.7.2006 gün ve 2006/1303-10447 sayılı kararı.
- 5 Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nin 22.01.2007 gün ve 2006/4298-2007/172 sayılı kararı.
- 6 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 02.05.2007 gün ve 2007/21-228-247, 04.07 2007 gün ve 2007/10-433-455 sayılı kararları.
- 7 Prof. Dr. Safa Reisoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta, 19. bası, s.29.
- 8 Prof. Dr. Ahmet M. Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, 4. Bası, s.1.
- 9 Prof. Dr. Safa Reisoğlu, age. "bir borç ilişkisinde üç temel unsur söz konusu olacaktır: a) Bir edimi yerine getirmekle yükümlü olan "borçlu", b) Borçlunun borcunun konusu olan "edim", c) Borcun ifasını, edimin yerine getirilmesini istemek hakkına sahip bulunan "alacaklı".
- 10 Prof. Dr. Ahmet M. Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, Turhan K., s.1 vd.
- 11 HGK'nın 20.01.1965 gün ve 42/D-3 Esas, 34 Karar sayılı kararı; "Borçlar Yasası 141 nci maddesi hükmünce, borçlular arasında teselsül bulunduğu, akitte açıkça öngörülmüş olması veyahut borcun niteliği bakımından teselsülün yasanın özel bir hükmüne dayanması şarttır; demek ki, akit ile veya yasa hükmü ile teselsül kuralının benimsenmemiş bulunduğu bütün durumlarda, birden çok borçlunun, bölünebilir borcun ancak belli bir payından sorumlu tutulmaları gerekir".
- 12 Dr. Turgut Akıntürk, Müteselsil Borçluluk, Sevinç Matbaası-Ankara-1971, s.120 vd.
- 13 Prof. Dr. Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta, 8. Bası, s.783.
- 14 Dr. Turgut Akıntürk, Müteselsil Borçluluk, Sevinç Matbaası-Ankara-1971, s.35.
- 15 Mustafa Çenberci, Sosyal Sigortalar Kanunu Şerhi, 1977, s.69.
- 16 YİBK. 23.05.1960 gün ve 11 Esas, 10 Karar sayılı kararı.
- 17 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Teselsül karinesi" başlıklı 7. maddesi; "İki veya daha fazla kimse, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari mahiyeti haiz bir iş dolayısıyla diğer bir kimseye karşı müştereken borç altına girerlerse mukavelede aksi kararlaştırılmış olmadıkça müteselsilen mesul sayılırlar.
Ticari borçlara kefalet halinde, gerek asıl borçlu ile kefil ve gerek kefiller arasındaki münasebetlerde dahi hüküm böyledir."
- 18 Prof. Dr. Ali Güzel-Prof. Dr. Ali Rıza Okur, Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta, 9. Bası, s.5.
- 19 <http://www.tuik.gov.tr>
- 20 Anayasa m. 65.
- 21 506 sayılı Kanun'un 72. maddesi.
- 22 506 sayılı Kanun'un "Primlerin Ödenmesi" başlıklı 80. maddesinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu'nun sadece bir kısım maddelerinden yararlanılarak İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca takip yapılmakta iken, anılan maddede 3917 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle yapılan düzenleme ile Kurumun prim alacağı kamu alacağı statüsüne çıkarılmış, 6183 sayılı Kanun'la Maliye Bakanlığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yetkileri kullanması sağlanmıştır.
- 23 Recep Başpınar, Yüzyıl Boyunca Danıştay, s.482.
- 24 Celal Karavelioğlu, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Karavelioğlu Hukuk Yayınevi, 1. Cilt, 6. Bası, s.256.
- 25 Prof. Dr. Metin Günday, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, 9. Bası, s.330-331.
- 26 Prof. Dr. Metin Günday, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, 9. Bası, s.705.